

Malé Hoštice

1. Historie obce

První písemná zmínka

V listině z roku 1269 prodal velehradský opat Arkleb Hoštice (asi obojí) opavskému měšťanovi Hermanu Lohenovi. Transakci však neschválil konvent, takže opatův nástupce Lupin předložil spor

českému králi Přemyslu Otakarovi II. Ještě téhož roku 1269 se v opavském minoritském klášteře sešel smírčí soud, který věc rozsoudil následovně: Velké Hoštice zůstaly měšťanu Lohenovi, jenž musel velehradskému klášteru přenechat v Malých Hošticích jeden lán pole, jeden mlýn, zahradu a další menší pozemky. Držení vesnice označené jako „Minus Hoschitz“ potvrdil klášteru český král v listině z roku 1270.

Okolnosti vzniku

Nejsou blíže známy. Způsobem založení se jedná o silniční ves. Historik Vincenc Prasek představil koncem 19. století tezi, že Malé Hoštice byly založeny velehradským klášterem po smrti kněze Radoslava. Osídlení se zde vyskytovalo již od pravěku, ale je možné, že v polovině 13. století získala vesnice nové pojmenování právě díky sousedství s (Velkými) Hošticemi, patřících stejné klášterní vrchnosti.

Původ názvu

Původ názvu lze hledat v osobním jménu, byla tak označena ves lidí Hošťových (Hoščových). Rozlišení na Velké a Malé Hoštice (Maior – Minus Hoschiz) je v pramenech doloženo až v roce 1269. Česky byla obec označována od 16. století také jako Hoštičky a dodnes se užívá lidového tvaru Male Hoščice. Německá podoba Klein Hoschütz byla užívána v době příslušnosti Hlučínska k Prusku a Německu a je odvozená od českého názvu.

Proměny a varianty názvu

Minus Hoschiz (1269–1359), Minor Hossiz (1364), Malé Hoštice (od 15. stol.), Malé Hoščice (1561), Hoštičky (v 16. a 17. stol.), Klein Hoschicz (1608), Klein Hoschtitz (1720–1736), Malý Hossycze (1771), Klein Hoschitz (1771–1847), Klein Hoschütz (1784–1945), Parvum Hoschitz (1771), Malé Hoschice (1830)

Obyvatelstvo

1784: 8 sedláků, 22 zahradníků, 29 domkařů, 347 obyvatel

1855: 691 obyvatel

1871: 714 obyvatel ve vsi + 104 obyvatel na statku

1905: 1045 obyvatel

1921: 1056 obyvatel

1930: 1184 obyvatel

1950: 1180 obyvatel

1970: 1368 obyvatel

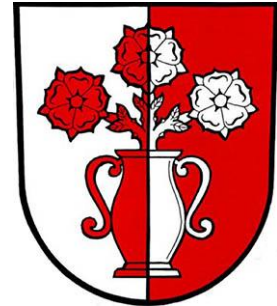
1991: 1583 obyvatel

2020: 1702 obyvatel

Heraldické symboly

Pečetidlo z 19. století patřící Gellhornům, kteří vlastnili část Malých Hoštic, navazuje na starší pečetidlo části Malých Hoštic, které do roku 1773 náležely opavské jezuitské koleji.

V roce 2002 získala obec prapor a znak, který tvoří polcený štít s dvouuchou vázou se třemi růžemi na jednom stonku jako mariánským symbolem ve stříbro červené barvě symbolizující příslušnost k Opavsku. Dvouchá váza se třemi růžemi se vyskytuje na pečeti z roku 1723 v karolinském katastru. Může se však jednat o osobní pečeť.

Otázky a úkoly

Napiš rok a vypočítej, před kolika lety byl poprvé písemně zaznamenán název obce.

Podle koho nebo čeho název obce vznikl?

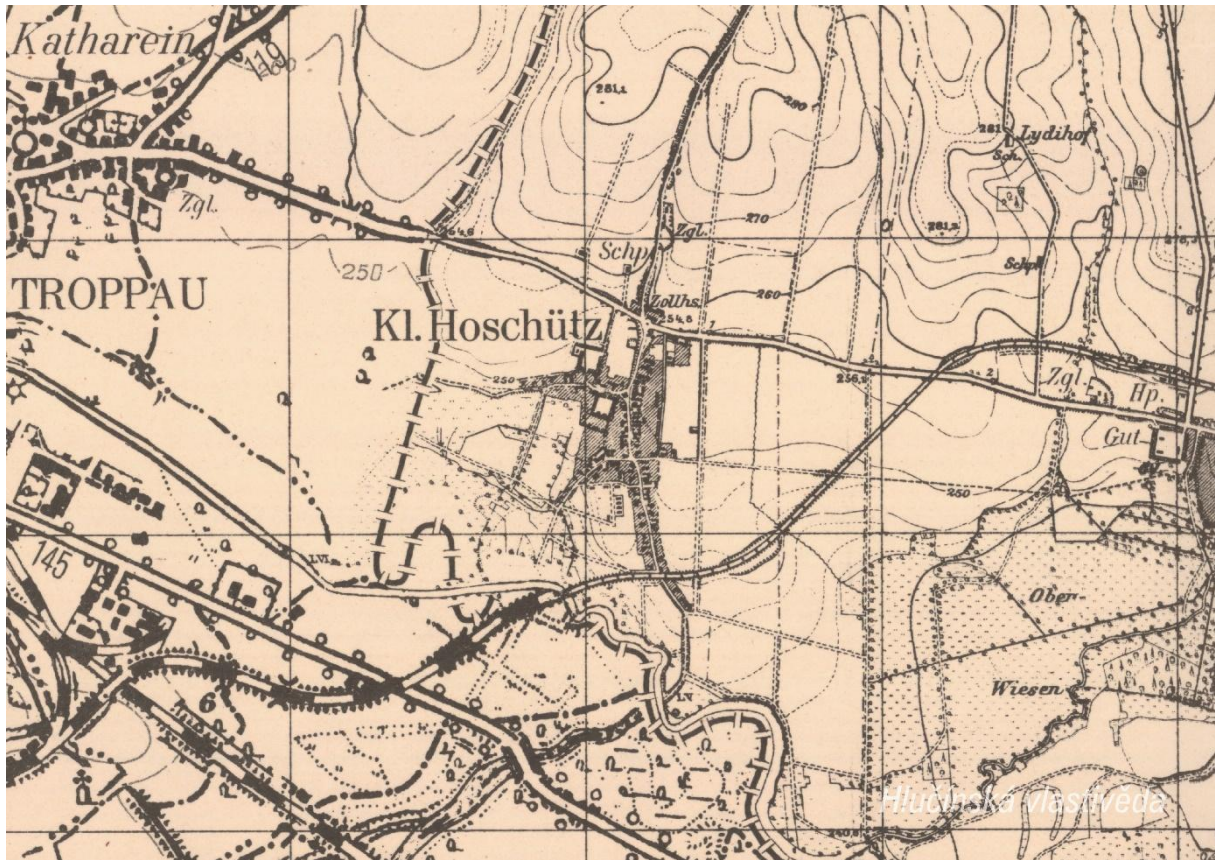
Jak se psal název obce v německém jazyce?

Ve kterém roce měla obec nejvyšší počet obyvatel?

Jak si vysvětluješ úbytek obyvatel v roce 1950 oproti roku 1930?

2. Mapy

Historická mapa obce z konce 19. století

Otázky a úkoly

V jakém jazyce je mapa psána?

V čem se liší dobové zobrazení od současného?

Dokážeš najít dominanty obce?

Porovnej tehdejší a současnou zástavbu.

Označ na mapě místa, kam se rozšířila současná zástavba.

Nacházely se v obci mlýny? Kolik jich bylo?

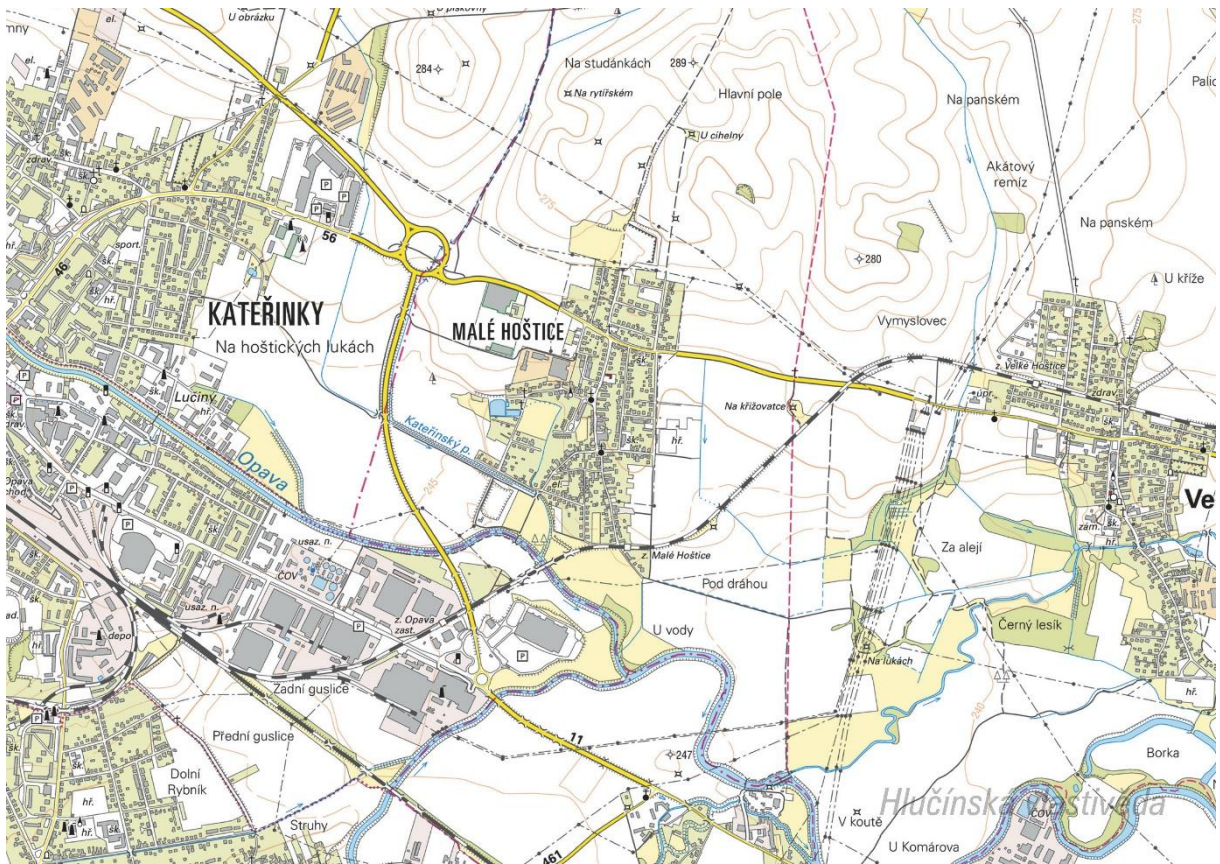
Nacházely se v obci rybníky? Kolik jich bylo?

Poznáš, jak je označena alej?

Vytvoř k mapě legendu – symboly a popis toho, co označují.

Jaké další změny krajiny dokážeš z mapy vyčíst? (zánik lesů, změna vedení cest, zánik cest, atd.)

Současná mapa

Ortofotomapa z roku 2020

Otázky a úkoly

Zakresli do mapy tyto objekty: kostel, kříž, kaplička, pomník, škola, továrna, zámek, hasičárna a další.
Zakresli do mapy názvy ulic – souvisejí se zaniklými místy, řemesly nebo historickými událostmi?

V mapě označ tyto stavby:

- architektonicky cennou/zajímavou,
- ve které působil / kterou postavil někdo významný,
- která je sídlem významné instituce,
- kde se lidé pravidelně schází a tráví svůj volný čas,
- která je nejstarší/nejnovější/největší/nejpodivnější,
- ve které se událo něco významného,
- kde se něco vyrábí/je poskytována služba ostatním obyvatelům,
- která nabízí kulturní vyžití,
- která je stará, chátrající, potřebovala by rekonstrukci,
- která (ne)slouží svému původnímu účelu,

Vysvětli názvy míst v mapě.

Napiš do mapy názvy čtvrtí, polí nebo lesů, zkus zjistit, proč se tak jmenují.

Zakresli do mapy obrys původní zástavby.

Vytvoř jednoduchou mapu obce s fotkami zajímavých staveb.

Porovnej současná a dobová ortofota. Pojmenuj změny ve struktuře krajiny. Co se změnilo a proč?

Porovnej dobovou a současnou mapu obce. Hledej věci, které zanikly (např. zahrady, sady) a naopak, které nově přibyly (areály firem, nové čtvrti...).

Najdi na dobovém ortofotu pozůstatky válečných bojů. Podle čeho se to dá poznat?

Pocitová mapa obce

Skupinová práce při procházce obcí. Vytvoř jednoduchou mapu obce a zanač do ní tato místa:

1. krásné, příjemné místo
2. ošklivé, zanedbané místo
3. významné místo
4. tajemné nebo posvátné místo
5. nebezpečné místo
6. oblíbené veřejné místo, kde se lidé scházejí
7. místo, kde si hrají děti
8. místo, kam rád chodíš na procházku

V rámci aktivity si zhotovte se třídou piktogramy symbolů, které by měly jednotlivá místa charakterizovat. Piktogramy pak můžete vystřihnout, nebo elektronicky vkládat do mapy. Můžete se domluvit s kolegy, aby byla tato aktivita zařazena do výtvarné výchovy.

3. Historické pohlednice

Malé Hoštice kolem roku 1910

Co je na pohlednici?

Hraniční přechod z Rakouska-Uherska do Německa, který stával na křižovatce dnešních ulic Opavská a Slezská.

Z jakého období pohlednice pochází? Podle čeho to lze poznat?

Pohlednice byla vydána před rokem 1920, kdy zde byla hranice mezi Rakouskem-Uherskem a Německem. Po připojení části Ratibořska k Československu (vznik Hlučínska) byla hranice posunuta o několik vesnic severněji a hraniční přechod v Malých Hošticích byl zrušen.

Najdi místo, kde stála závora.

Pořid' fotografii a porovnej, jak se toto místo změnilo.

Velké Hoštice mezi lety 1920 a 1938

Z jakého období pohlednice pochází? Podle čeho to lze poznat?

Podle dvojjazyčného nápisu byla pohlednice vydána po připojení části Ratibořska k Československu (vznik Hlučínska) v roce 1920. Český nápis mohla mít pohlednice naposledy před připojením Hlučínska k nacistickému Německu v říjnu 1938.

Vyznač na mapě, kde se nacházejí zobrazené budovy. K čemu tehdy sloužily a jak jsou využívány dnes? Označ detaily, které dnes vypadají jinak, nebo zcela chybí.

Nahoře: dnešní Bezručova ulice, na pravé straně restaurace U Dihla / Ulice Slezská (v pozadí je vidět kaple)

Dole: Obecná škola na Školní ulici stála kolmo k současné škole / Kaple Panny Marie Lurdské

Porovnej dřívější a současný vzhled budov. Které se nejvíce změnily?

Vytvoř z vlastních fotografií pohlednici stejných míst.

4. Fotografie

Co je na fotografii?

Kaple Panny Marie Lurdské.

Jak jsou oblečeni lidé na fotografii? Lze podle toho poznat období, kdy fotografie vznikla.

Fotografie byla pořízena před rokem 1915.

Porovnej, jak se změnilo okolí kaple.

5. Náměty dalších aktivit

Dobová fotografie události

Zjisti, o jakou událost se jedná (např. Boží tělo, oslava osvobození, pokládání kanalizace, prvomájový průvod...).

Pokus se snímek datovat a lokalizovat.

V případě, že snímky nebudete mít, zorganizujte jejich sběr mezi žáky a učiteli.

Náměstí, náves

Rozhlédni se kolem sebe, najdi a zjisti název ulice, která je na fotce.

Pojmenuj historickou událost, která vyvolala situaci zachycenou na fotce.

Zároveň zapiš, proč nastala a v jakém měsíci a roce.

Existuje souvislost s dobovou situací a současným názvem ulice?

Měnily se názvy místa? Zjisti od kolemjdoucích, příbuzných.

Zaniklá stavba

Vyhledej místo, kde stála již zaniklá budova. Z jakého důvodu stavba zanikla, zjisti nebo přemýšlej.

Jak vypadá současná stavba? Která slova tě při pohledu na ni napadnou?

Dochovaná stavba

Překresli ozdobný nebo zajímavý prvek ze stavby.

Jaký nápis je na budově?

K čemu budova slouží a bylo to tak i v minulosti?

Jaké lidské povolání je pro tuto stavbu typické?

Pozoruj stavbu a srovnej s fotkou nebo pohlednicí, porovnej její proměnu.

Popiš současnou stavbu.

Popiš stavbu z historické fotky.

Která podoba stavby se ti líbí – současná nebo minulá?

Vytvoř pohlednici tvé obce.

Pomník

Proveď frotáž nápisu, symbolu.

Vysvětli, k jaké události se pomník vztahuje.

Jaký prvek z pomníku symbolizuje událost, na kterou pomník upomíná?

Jaké pocity v tobě vyvolává vzhled a nápisy na pomníku?

Nachází se zde letopočet události?

Z jakého roku stavba pochází?

Na pomníku vyhledej příjmení, které dodnes někdo v obci má.

Konají se u tohoto místa nějaké vzpomínkové akce?

Načrtni pomník a zkus popsat jeho jednotlivé části.

Z jakého materiálu (kamene) je pomník?

Na kterých místech (bojištích) vojáci padli, vypiš státy, ve kterých se nacházejí.

V kolika letech většina vojáků z pomníku padla?

Jak probíhala válka v tvé obci?

Navrhni **pomník** nebo **pamětní desku** se symboly, které by odkazovaly na vybranou historickou událost ve tvé obci.

Kříž

Otázky a úkoly viz pomník.

Přemýšlej, jaký důvod mohl mít člověk, který nechal kříž postavit?

Přináší text na kříži nějaké poselství?

Kostel

Stavba kostela

Byl jsi někdy v kostele? Co jsi tam viděl?

Jaké slavnosti nebo obřady v něm probíhají?

Proč je kostel největší stavbou v obci? Na jakém místě stojí / Ve které části obce se nachází? Jaký měla tato stavba význam pro naše předky?

Obejdi si stavbu a načrtni její půdorys, průčelí kostela a boční pohled.

V jakém slohu byl kostel postaven? Na základě čeho to lze poznat?

Jaké architektonické prvky poznáš / dokážeš je pojmenovat?

Zjistí, ve kterém roce byl kostel postaven.

Zakresli do obrázku kostela: loď, věž, okna, zvon, kříž.

Interiér kostela

Zakresli plánek interiéru kostela (nebo piš do připraveného náčrtku) a najdi: oltářní obraz, kůr, zvonek na ohlašování mše, nádobu na svěcenou vodu, kazatelnu a další.

Jací světci jsou v kostele zobrazeni, víš něco o jejich životě? Jak na tebe působí výzdoba kostela?

Najdi světce na obrazech a sochách.

Kronika

Digitalizovaná na webu viz odkaz: https://www.archives.cz/web/digitalni_archiv/

Najdi v kronice vybranou událost nebo téma.

Jaké informace jsou zapsané v kronice obce v roce...

Kterou současnou událost bys zaznamenal/a do obecní kroniky?

Jakou zajímavost ze života školy bys zapsal/a do školní kroniky?

Významný objekt

Postav se před objekt A a podívej se vlevo, jaká stavba se zde nachází, k čemu slouží?

Na zdi domu je text, přečti jej a vysvětli:

Zapiš skutečnost, která tě v souvislosti s tímto místem (stavbou) nebo jeho historií nejvíce překvapila.

Změř pozorovaný objekt, pomocí kroků, pásma, odhadem.

Z jakých geometrických útvarů se objekt skládá.

Vytvoř náčrtek objektu ve čtvercové síti.

Vytvoř model objektu.

Fotocesta

Pomocí aktivity „fotocesta“ provedte děti místem vaší obce nebo je zaveďte k zajímavé stavbě.

Připravte si několik fotek detailů budov, které se na plánové cestě nacházejí. Dbejte na to, aby z každého stanoviště byl vždy vidět objekt z následující fotky.

Větší děti mohou aktivitu nachystat samy.

Znak, pečeť

Seznam se s historickými znaky a pečetěmi obce.

Vytvoř znak obce různými výtvarnými technikami – kresba, koláž, keramika, linoryt...

Vymysli nový znak obce.

Místní pověsti

Napiš název pověsti.

O čem pojednává?

K jakému místu se vztahuje?